

2010. évi emberi jogi jelentés

Országjelentések az emberi jogok tiszteletben tartásáról – 2010

<http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2010/index.htm>

Kiadta az Amerikai Egyesült Államok Külügyminisztériuma (Bureau of Democracy, Human Rights and Labor)

2011. április 8.

Bevezetés a 2010. évi országjelentésekhez

Ez a jelentés azzal kapcsolatban nyújt részletes információt, hogy milyen mértékben érvényesültek az emberi jogok 2010-ben a világ több mint 190 országában. A jelentés publikálásának idején már több mint három hónap telt el az új évből, és az egyes problémákkal kapcsolatban kialakított álláspontunkat számos esetben árnyalja az időközben a közel-keleti térség országaiban kialakult drámai helyzet. Jelenleg nem tudjuk megjósolni az események végkimenetelét, és azok hosszú távú hatásait is csak évek múltán tudjuk majd feltérképezni. Az érintett országok alapvetően eltérnek egymástól belső dinamikájukat tekintve, ezért egy átfogó, regionális elemzés nem hozna megfelelő eredményt. Tunéziában és Egyiptomban például az emberek a politikai életben való tényleges részvétel lehetőségét, alapvető szabadságjogokat és jobb gazdasági lehetőségeket követelnek. Ezek az igények mélyrehatóak, nem külső hatásra jelentek meg, a mozgalmat pedig új, gyakran fiatal aktivisták vezetik. Ezek az emberek fenntartható demokráciát szeretnének építeni országukban olyan kormányokkal, amelyek tiszteletben tartják az állampolgárok egyetemes emberi jogait. Ha sikerrel járnak, a közel-keleti térség – és ezáltal az egész világ – jobb helyé válhat.

Az Egyesült Államok továbbra is figyelemmel kíséri az érintett országokban kialakult helyzetet, miközben tisztában van azzal, hogy a demokratikus átalakulás nem automatikus folyamat, hanem szisztematikus erőfeszítéseket és időt igényel. Egyiptomban a Fegyveres Erők Legfelsőbb Tanácsa ígéretet tett arra, hogy a parlamenti választások előtt feloldják a szükségállapotot. Szintén biztató fejlemény, hogy Tunéziában felállítottak egy tényfeltáró bizottságot, melynek feladata annak vizsgálata, hogy milyen emberi jogi jogsértések történtek a zavargások időszakában.

Jelen pillanatban csak a fentiekhez hasonló fejleményekkel és következményekkel foglalkozhatunk – a változásokat eredményező folyamatok feltárásának feladata a jövő történészeire vár. Van azonban három trend, amely – a világban zajló folyamatokra gyakorolt hatásuk mellett – nyilvánvalóan hozzájárult a közel-keleti helyzet kialakulásához. Az első az emberi jogokat és a demokrácia ügyét felkaroló civil szervezetek drámai térnyerése. Ötven évvel ezelőtt, az Amnesty International létrehozásakor Észak-Amerikán és Nyugat-Európán kívül csak néhány országban működött helyi emberi jogi szervezet. Ma szinte a világ minden országában léteznek civil szervezetek. Ráadásul sok országban rendkívül kedvezőtlen körülmények között, és csak annak köszönhetően jöttek létre civil szervezetek, hogy elkötelezett aktivisták saját biztonságukat is készek voltak kockára tenni az általuk képviselt ügy érdekében. Clinton külügyminiszter asszony is felhívta a figyelmet e szervezetek fontosságára a 2010 júliusában Krakkóban, a Demokráciák Közössége előtt tartott beszédében. Mint mondta, „a társadalmak fejlődésének feltétele az, hogy az azokat alkotó embereknek lehetőségük legyen a közös érdekeket közös tettekkel alakítani egy jobb, közös jövő jegyében”.

Zárt társadalmakban, ahol az elnyomó kormányok igyekeznek ellenőrizni és elfojtani az érzékeny politikai és társadalmi problémákkal kapcsolatos párbeszédet, a központi vezetés számára ezek a független, helyi szervezetek nem annyira lehetőséget, mint inkább veszélyt jelentenek. Ezekben az országokban a demokrácia és az emberi jogok képviselői fokozott támadásoknak vannak kitéve a kormány részéről. Fehéroroszországban például több mint 700 demokráciapárti aktivistát – köztük hét elnökjelöltet – őrizetbe vettek a hatóságok a 2010 decemberében lebonyolított, tisztességtelen elnökválasztást követő demonstrációk során. A következő hetekben számos polgári jogi aktivista, független újságíró és politikai

Amerikai Nagykövetség, Budapest

aktivista otthonában vagy irodájában tartottak házkutatást, melyek célja a független politikai tevékenység és a szabad véleménynyilvánítás elnyomása volt.

Az utóbbi néhány évben több mint 90 kormány fogadott el korlátozó jellegű törvényeket és jogszabályokat annak érdekében, hogy megnehezítse a szervezetek bejegyzését és szabad működését, valamint azt, hogy azok fogadjanak és felhasználjanak külföldről érkező anyagi támogatást. Látványosan példázza ezeket a törekvéseket az a civil szervezetekre vonatkozó törvény, amelyet Kambodzsában fogadtak el decemberben. A törvény kiterjedt jelentési kötelezettségeket ró a civil szervezetekre, megnehezíti külföldi civil szervezetek bejegyzését, megköveteli a külföldi civil szervezetektől, hogy együttműködjenek a kormánnyal, és törvényen kívül helyezi a be nem jegyzett civil szervezeteket. Etiópiában egy egyéves türelmi időszakot követően új civil szervezetekre vonatkozó törvény lépett életbe februárban. A törvény megtiltja, hogy azok a jótékonyági szervezetek, egyesületek és szövetségek, amelyek működési költségeinek több mint 10%-a külföldi forrásból származik, olyan tevékenységeket folytassanak, melyek célja az emberi jogok és a demokrácia védelme; a gyermekek és a fogyatékkal élők jogainak védelme; a nemzetek, nemzetiségek, emberek, nemek és vallások közötti egyenlőség ügyének támogatása; konfliktusrendezés és békéltetés; vagy a tisztességes igazságszolgáltatás ügyének támogatása. A türelmi időszakban Etiópiában vezető emberi jogi szervezetei újra bejegyeztették magukat, de vagy helyi jótékonyági szervezetként – ami azt jelentette, hogy az általuk gyűjtött összegek legfeljebb 10%-a származhat külföldi forrásokból – vagy pedig „rezidens jótékonyági szervezetként”, amelyek elfogadhatnak adományokat külföldi forrásokból, de nem végezhetnek tevékenységet a fent meghatározott területeken. Az új törvény elfogadása előtt 3522 bejegyzett szervezet működött az országban, ez a szám a törvény elfogadása után 1655-re csökkent.

Clinton külügyminiszter krakkói beszédében felhívta a figyelmet ezekre a civil társadalmat korlátozó intézkedésekre – „vannak országok, ahol a civil szervezetek körül lassan bezárulnak a falak”, mondta, és figyelmeztetett arra, hogy „ahol a kormány korlátozza az emberek azon jogát, hogy szervezetekbe tömörüljenek – és erre számos példát láthattunk a történelem során –, a társadalom stagnál, majd hanyatlásnak indul”. Ahogy azt a Közel-Kelet és más térségek példája mutatja, a kormányok nem nyomhatják el örökké a civil társadalmat, és soha nem nyomhatják el azokat legitim módon.

A második fontos trend az internet, a mobiltelefonok és más kommunikációs eszközök rendkívül gyors térhódítása, amelyek világszerte emberek milliárdjai számára teszik lehetővé az azonnali kapcsolatfelvételt és kommunikációt. Ahogy azt Clinton külügyminiszter asszony is megjegyezte egy nemrégiben az internet szabadságáról tartott beszédében, az internet azt a szerepet tölti be a 21. században, mint a régi időkben a városok központi tere. Sokan beszéltek és írtak már arról, milyen nagy szerepet játszottak ezek a kommunikációs technológiák abban, hogy az egyiptomiak és a tunéziaiak már hetekkel vagy hónapokkal az események kirobbanása előtt mobilizálhatták az embereket. Bár a változás hajtómotorja egyértelműen az emberek bátorsága volt, az események alakulásában kétségkívül nagy szerepet játszottak az új technológiák, valamint a televízió és az internet, ahol szinte azonnal megjelentek az emberek által saját mobiltelefonjukkal készített videók.

Ma világszerte mintegy kétmilliárd ember rendelkezik interneteléréssel, és körülbelül ötmilliárdra tehető a mobilelőfizetések száma. Ezek a számok várhatóan drámai mértékben nőni fognak a következő 15 évben. Ahogy egyre többen férnek hozzá ezekhez a technológiákhoz, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy információkat gyűjtsenek és terjesszenek az emberi jogokkal kapcsolatban és kommunikáljanak más aktivistákkal, a kormányzatok is egyre több pénzt és energiát fordítanak arra, hogy korlátozzák e technológiák elérését. Jelenleg több mint 40 ország kormánya alkalmaz különböző jogszabályi és technikai eszközöket az internetelés korlátozására, miközben igyekeznek olyan technológiai megoldásokat kifejleszteni, amelyek lehetővé teszik a szabad véleménynyilvánítás korlátozását és az új kommunikációs technológiákat használó emberek magánszférájának ellenőrzését.

2010-ben Szaúd-Arábia kormánya korlátozta az internet elérését, és megfigyelte a világhálót használó állampolgárok online aktivitását. A Kommunikációs és Informatikai Bizottság (CITC) jogsértő módon ellenőrizte az e-mailek tartalmát, megfigyelte a csevegőszobákban zajló beszélgetéseket, valamint

elérhetetlenné tett bizonyos oldalakat, köztük a hinduizmussal, a judaizmussal és a kereszténységgel, valamint az iszlám azon ágaival foglalkozó oldalakat, amelyek a kormány megítélése szerint nincsenek összhangban a sharia törvényével és az országban érvényben lévő jogszabályokkal. A szudáni kormány megfigyelte az internetes kommunikációt, és a választások idején elérhetetlenné tette a szavazás törvényességét felügyelő szervezet weboldalát. A kínai kormány szigorúan szabályozta az internetelérést és a világhálón megjelenő tartalmakat, és őrizetbe vett olyan személyeket, akik bírálták a kormányt vagy annak politikáját. A vietnami kormány támadást szervezett kritikus weboldalak ellen, és megfigyelte a kormányellenes nézeteket valló bloggerek bejegyzéseit. Az év során a rendőrség 25 kormányellenes nézeteket valló személyt tartóztatott le, és számos magánszemély otthonában foglalt le számítógépeket, mobiltelefonokat és más eszközöket.

A harmadik – az előző kettővel ellentétben negatív – trend a kiszolgáltatott csoportok, köztük faji, vallási és etnikai kisebbségek és kiszolgáltatott többségi csoportok ellen irányuló erőszak, üldöztetés és társadalmi kirekesztés folytatódó eszkalációja. A hátrányos megkülönböztetés számos országban a nőkre; gyerekekre; fogyatékkal élőkre; őslakosokra; leszbikusokra, melegekre, biszexuálisokra és transzneműekre; valamint olyan kiszolgáltatott csoportokra is kiterjedt, amelyek nem rendelkeztek elegendő politikai befolyással ahhoz, hogy érdekeiket megvédjék. E csoportok tagjai számára gyakran elérhetetlenek a gazdasági lehetőségek, megtagadják tőlük annak lehetőségét, hogy társadalmi és kulturális hagyományait ápolják, vagy korlátozzák a szabad véleménynyilvánítással, békés gyülekezéssel, valamint szervezetek vagy szövetségek alakításával kapcsolatos jogait.

Pakisztánban továbbra is folytatódott a vallási kisebbségek szabad vallásgyakorlásának korlátozása és az ilyen csoportokhoz tartozó személyek hátrányos megkülönböztetése. Az istenkáromlásról szóló törvényekre hivatkozva gyakran zaklattak vallási kisebbségeket, valamint kiszolgáltatott vagy kisebbségi nézeteket valló muszlimokat. (2011 első két hónapjában brutálisan meggyilkoltak két magas beosztású kormányzati tisztviselőt, akik nyilvánosan bíralták ezeket a törvényeket.) Szaúd-Arábiában jellemző a szabad vallásgyakorlás szigorú korlátozása és a vallási alapon történő hátrányos megkülönböztetés. A kínai kormány továbbra is demonizálja a Dalai Lámát, és durván elnyomja a Xinjiangban élő ujjur muszlimokat és a tibeti buddhistákat. A jelentések szerint világszerte nőtt az antiszemita megnyilvánulások száma, ideértve temetők megszenteltségeltetését, emlékművek összefirkálását, a vérváddal kapcsolatos beszédeket, a holokauszt tagadását, valamint revizionista megnyilvánulásokat. A Közel-Keleten zajló események során is számos antiszemita megnyilvánulásra került sor.

Továbbra is világszerte sok ember van kitéve hátrányos megkülönböztetésnek és megfélemlítésnek szexuális beállítottsága vagy nemi identitása miatt. Honduras-ban drámai mértékben megnőtt a leszbikusok, melegok, biszexuálisok és transzneműek ellen elkövetett gyilkosságok száma. Eközben számos afrikai, közel-keleti és karibi országban az azonos neműek közötti kapcsolat továbbra is bűncselekménynek minősül, a kormányzatok pedig különböző törvények és más eszközök alkalmazásával bátorítják az azonos nemű párok társadalmi kirekesztését és az ellenük irányuló diszkriminációt. Ugandában például az év során fokozódott az LMBT csoporthoz tartozó személyek ellen irányuló megfélemlítés és zaklatás, a csoport tagjait állami és vallási vezetők is megfenyegették.

Továbbra is számos országban jelentett problémát a dolgozók kizsákmányolása, ami gyakran társult a szakszervezet alapítására készülő dolgozók megfenyegetésével. 2010-ben az üzbég kormány több ezer felnőttet és gyermeket küldött kényszermunkára a gyapotbetakarítás idején. Bangladesben a rossz munkakörülmények számos dolgozó halálát okozták, főleg a ruhaiparban. Az országban az év során több alkalommal tartottak – gyakran halálos áldozatokat követelő – demonstrációkat a munkások. A leginkább elégedetlenek a ruhaiparban és az exportfeldolgozó szektorban dolgozó munkások voltak.

Ezeket a trendeket illusztrálják az alábbi rövid összefoglalók, amelyek 27 országról adnak áttekintést (régió szerint, ábécé sorrendben). A rövid helyzetjelentéseket tartalmazó fejezet konkrét példákkal illusztrálja a 2010-ben megfigyelt tendenciákat. Némely országban negatív fejleményekről számolunk be, más országokban pedig pozitív és negatív események egyaránt történtek az emberi jogok érvényesülésével kapcsolatban. Voltak azonban olyan országok is, amelyekben pozitív fejlemények

Amerikai Nagykövetség, Budapest

történtek 2010-ben. A jelentés fő részében részletesen bemutatjuk ezeket a fejleményeket, valamint további 167 országgal kapcsolatban is átfogó információkat közlünk.

2010-ben immár 35. alkalommal állította össze az Egyesült Államok Külügyminisztériuma „Országjelentések az emberi jogok tiszteletben tartásáról” című éves jelentését. Az idei jelentés 194 országban elemzi az emberi jogokkal kapcsolatos helyzetet. A történet úgy kezdődött, hogy az 1970-es évek derekán a Kongresszus utasítást adott egy jelentés összeállítására azzal kapcsolatban, hogy milyen mértékben tartják tiszteletben az emberi jogokat azokban az országokban, amelyeknek az Egyesült Államok anyagi segítséget nyújt. A jelentés ma már részletes elemzést tartalmaz minden olyan országra vonatkozóan, amely tagja az Egyesült Nemzetek Szervezetének. Az országjelentések áttekintést nyújtanak arról, hogy a világ különböző országaiban milyen mértékben tartják tiszteletben az emberi jogokat, ezen keresztül pedig felhívják a társadalom figyelmét a feltárt problémákra, különös tekintettel arra, hogy az emberi jogokkal kapcsolatos körülmények alapvetően meghatározzák a nők, gyermekek, faji kisebbségek, emberkereskedelem áldozatává váló személyek, öslakosok és etnikai közösségek, fogyatékkal élők, szexuális kisebbségek, menekültek, valamint más, támadásnak fokozottan kitett csoportok tagjainak helyzetét.

A Külügyminisztérium által készített átfogó jelentéseket egyre nagyobb mértékben használják fel világszerte. A jelentéseket – melyek alapvető feladata az, hogy információkkal segítsék a Kongresszus anyagi támogatással és külpolitikával kapcsolatos döntéseit – az Egyesült Államok kormányának más szervei, valamint külföldi kormányok is felhasználják. És ami talán a legfontosabb: a jelentést magánszemélyek és civil szervezetek is egyre nagyobb arányban használják arra, hogy a világban történt eseményekről tájékozódjanak. Az információmegosztás támogatása érdekében a jelentések 50 különböző nyelven érhetők el az interneten keresztül.

Az Egyesült Államok kormánya azért készíti el minden évben a jelentéseket, mert hisz abban, hogy a különböző országokban, ideértve az Egyesült Államokat is, az emberi jogok tiszteletben tartására irányuló törekvéseknek a külpolitika szerves részét kell képezniük. A jelentések alapvető célja az átfogó információgyűjtés és elemzés.

A jelentések nem foglalkoznak az Egyesült Államokkal, bár a jelenlegi kormány ígéretet tett arra, hogy hamarosan arról is készül részletes jelentés, mennyire tartja tiszteletben az emberi jogokat az Egyesült Államok, miközben más országokban alkalmazott gyakorlatokra hívja fel a figyelmet. Novemberben az Egyesült Államok kormánya az első Általános Időszakos Jelentés (Universal Periodic Review) keretében számolt be Genfben az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának az ország emberi jogi helyzetéről. A jelentés készítése során számos amerikai civil szervezettel, valamint öslakos vezetővel konzultáltunk. A múlt hónapban az UNHRC újabb genfi találkozásán beszámoltunk arról, milyen intézkedéseket hoztunk a más kormányok által jelzett észrevételek és javaslatok alapján.

Az egyezményekben vállalt kötelezettségeink is megkövetelik, hogy rendszeresen jelentést készítsünk az ország emberi jogi helyzetéről, és az Egyesült Államok teljesíti ezt a kötelezettségét. A 2010 januárjában benyújtott időszakos jelentésünkben arról számoltunk be, milyen eszközök révén valósítottuk meg a Gyermekjogi Egyezmény fakultatív jegyzőkönyvében foglaltakat. 2011-ben újabb időszakos jelentéseket nyújtunk be, amelyekben a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányában, a Kínzás Elleni Küzdelem Nemzetközi Egyezségokmányában, valamint a Faji Megkülönböztetés Elleni Küzdelem Nemzetközi Egyezségokmányában foglaltak teljesítéséről számolunk be. 2010-ben – első alkalommal – az Egyesült Államokról is tartalmaz egy fejezetet a Külügyminisztérium *Emberkereskedelemről szóló jelentése (Trafficking in Persons Report)*, amelyben az Egyesült Államok rangsorolása ugyanazon szempontok alapján történt, mint más országok értékelése.

Még egy megjegyzés a jelentések összeállításával kapcsolatban. A 194 országjelentés átfogó, de nem teljes körű. A jelentések elkészítésének hatalmas feladata rendkívüli erőfeszítéseket kíván a világ különböző részein működő amerikai nagykövetségek felkészült és elkötelezett munkatársaitól, valamint a washingtoni szakemberektől, köztük a Bureau of Democracy, Human Rights and Labor munkatársaitól. Az

egyres országokban dolgozó csoportok különböző forrásokból, köztük helyi és nemzetközi emberi jogi szervezetektől, más kormányoktól, multilaterális szervezetektől és a civil társadalom tagjaitól gyűjtenek információkat, amelyeket elemeznek és összegeznek. A pontosság és az objektivitás érdekében a jelentésben szereplő információkat kibocsátás előtt alaposan ellenőrzik, és szükség szerint javítják a szakemberek.

Kiemelt beszámolók

2010-ben a világ számos országában továbbra is jellemző volt, hogy a helyi kormányzat szisztematikusan és súlyosan megsértette az emberi jogokat. Az alábbi bekezdések azon országok emberi jogi helyzetét ismertetik, ahol a legsúlyosabb jogsértésekre került sor. Emellett Ukrajnáról is beszámolunk, ahol 2010-ben az utóbbi évek pozitív fejleményeit követően újra sor került szisztematikus jogsértésekre. A fejezet Kolumbia, Guinea és Indonézia ismertetésével kezdődik; ezekben az országokban figyelemreméltó pozitív változásokat hozott a 2010-es esztendő.

Kolumbia látványos előrelépést tett az emberi jogok tekintetében 2010-ben. Nem sokkal azután, hogy augusztusban elfoglalta hivatalát, Santos elnök és kormánya különböző eszközökkel fűzte szorosabbra a kormány kapcsolatát a civil társadalommal és az emberi jogi szervezetekkel: magas rangú egyeztetésekre került sor, a kormány nyilvánosan elkötelezte magát az emberi jogi szervezetek támogatása és a velük folytatott párbeszéd mellett, valamint lépéseket tett annak érdekében, hogy az emberi jogi aktivisták ellen irányuló fenyegetések és támadások elkövetői súlyosabb büntetést kapjanak. A kormány előterjesztett egy törvényt, amely földterületek visszaszolgáltatásáról és az áldozatok kártalanításáról rendelkezik. 2008 és 2009 után jelentős mértékben csökkent a politikai indíttatású gyilkosságok száma, és néhány magas rangú katonai vezetőt elítéltek az emberi jogok megsértése miatt. Továbbra is előfordultak jogsértő gyakorlatok, például változatlanul problémát jelentett az emberi jogi aktivisták és szakszervezeti tisztviselők ellen irányuló fenyegetések. A Védelmi Minisztérium megkezdte az ENSZ emberi jogi főbiztosságával kötött megállapodás rendelkezéseinek végrehajtását, melyek célja annak nyomon követése, milyen lépéseket tesz a minisztérium az emberi jogi helyzet előmozdítására.

2010. decemberében **Guineában** hivatalba lépett Alpha Conde, aki az ország első demokratikusan választott elnöke azóta, hogy Guinea 1958-ban függetlenné vált Franciaországtól. A kétfordulós választást megnyerő és az ellenzék vezetője hosszú ideje vezető Conde a Rally of the Guinean People párt képviselőjeként indult. Bár a második fordulót követően sor került néhány erőszakos cselekményre, a választás összességében szabadon és tisztességesen zajlott.

Indonéziában, ahol 12 éve zajlott le a demokratikus átalakulás, tovább javult az emberi jogi helyzet 2010-ben. Az igazságszolgáltatás továbbra is hiányosságokkal küzd, de a 2009 júliusában demokratikus keretek között újraválasztott elnök, Susilo Bambang Yudhoyono változatlanul elkötelezett a jogrend megteremtése, valamint a számonkérhetőség és a civil társadalom mellett, az ország sajtóorgánumai pedig a legaktívabbak az ázsiai térségben. A haderőreform keretében folytatódott a hivatások katonákból álló hadsereg felállításának, bár katonák – főleg Pápua tartományban – továbbra is követtek el súlyos emberi jogi jogsértéseket, az elkövetőkre kirótt büntetés pedig – ha egyáltalán sor került felelősségre vonásra – nem állt arányban a bűncselekmények súlyával.

AFRIKA

Elefántcsontparton 2010 végén folyamatban volt a küzdelem az elnöki pozícióért. Az októberi fordulót követően a november 28-i választásokra az Elefántcsontparti Népfrontot képviselő jelenlegi elnök, Laurent Gbagbo, valamint az ellenzéki párt vezetője, Alassane Ouattara jutott tovább, utóbbi a Republikánus Mozgalom képviselőjeként. December 2-án a Független Választási Bizottság kihirdette, hogy a választást Ouattara nyerte a szavazatok 54,1%-ával, míg Gbagbót a választók 45,9%-a támogatta. A választás az ENSZ, valamint nemzetközi és helyi megfigyelők szerint tisztességesen és demokratikus keretek között zajlott. Gbagbo nem fogadta el a végeredményt arra hivatkozva, hogy a választás során csalás történt, és több régióban is megfélemlítették támogatóit. December 3-án Ouattara és Gbagbo egyaránt letették a

hivatali esküt. Az év végén Ouattara elnök az abidjani Golf hotelből irányította kormányát, miközben a szállodát a Gbagbóhoz hű erők blokád alatt tartották. Gbagbo megőrizte az ellenőrzést az állami erőforrások, köztük az országos televízió, a biztonsági erők és a kincstár fölött. Ebben az időszakban megbízható források szerint történtek emberi jogi jogsértések az országban. December 16-án egy demonstráció során a biztonsági erők tüzet nyitottak Ouattara elnök támogatóira. Az incidensben legalább 20 ember meghalt, sokan megsebesültek, több száz demonstrálót pedig őrizetbe vettek. A december 15 és 22 közötti időszakban az ENSZ helyi kirendeltségének emberi jogi csoportjának jelentése szerint 173 embert megöltek, 90-et megkínáltak vagy bántalmaztak, 471 személyt önkényesen őrizetbe vettek, 24 ember pedig eltűnt. Ezeket a súlyos jogsértéseket jellemzően a Gbagbóhoz hű biztonsági erők tagjai követték el. A december 31-ét követő időszakban elkövetett emberi jogi jogsértésekkel kapcsolatban nem tartalmaz információt a 2010-es jelentés.

Továbbra is gyakoriak voltak a súlyos emberi jogi jogsértések a **Kongói Demokratikus Köztársaságban**, főleg az ásványkincsekben gazdag, konfliktusoktól sújtott keleti és északkeleti területeken, amelyeket az állami hatóságok egyáltalán nem, vagy csak minimális mértékben ellenőriznek. Számos emberi jogi aktivisták megfélemlítettek, bántalmaztak, és több embert meg is öltek; az áldozatok között volt Floribert Chebeya, az emberi jogok egyik vezető képviselője is. A különböző fegyveres csoportok – köztük az állami biztonsági erők tagjai – büntetlenül követhették el a jogsértéseket, emellett a természeti erőforrások, főleg ásványkincsek illegális kitermelésében és kereskedelmében is érintettek voltak. Az ásványok illegális kereskedelméből származó bevételek – melyek egy részét a fegyveres akciók finanszírozására használták fel – hozzájárultak a bizonytalanság fenntartásához a köztársaságban, ezáltal tovább súlyosbították az egyébként is tragikus emberi jogi helyzetet. Kelet-Kongóban a lázadó és milicista csoportok továbbra is a nemi erőszak és a fosztogatás eszközével igyekeztek fenntartani az ellenőrzést a bányavidékeken élő lakosság fölött, hogy megszerezzék az ásványok értékesítéséből származó bevételt, amiből további akciókat finanszíroztak. Megbízható források, például az ENSZ illetékes szakértői bizottságának információi szerint néhány kongói és nemzetközi vállalat olyan beszállítókkal is dolgozik, akik súlyos emberi jogi jogsértéseket elkövető fegyveres csoportokkal – köztük az állami biztonsági erőkkel – is kereskednek.

Nigériában továbbra is jellemző volt az emberi jogok rendszeres és súlyos megsértése. A fegyveres testületek, köztük a rendőrség, a hadsereg és az Állami Biztonsági Szolgálat tagjai jogsértő gyilkosságokat követtek el, valamint demonstrálókat, bűncselekmények elkövetésével gyanúsított személyeket, fogvatartottakat és elítélteket kínáltak, vertek és aláztak meg. A Niger deltavidékének stabilizálására 2003-ban felállított Összevont Akciócsoport – amely katonákból, rendőrökből és a biztonsági szolgálat egységeiből áll – rajtaütéseket hajtott végre militáns csoportokon és bűncselekmények elkövetésével gyanúsított személyeken. Az akciókban számos gyanúsított és civil meghalt vagy megsebesült. A korrupció a kormány minden szintjén és a biztonsági erőknél is jellemző volt. Az etnikai-vallási alapon elkövetett erőszakos cselekmények miatt sokan haltak meg vagy menekültek el otthonukból. Januárban és márciusban két nagyarányú támadásra került sor Jos városában és a környező tanyavidéken. Az akciók során körülbelül 1000 embert – jellemzően nőket, gyerekeket és időseket – mészároltak le vagy égettek meg elevenen.

Szudánban folytatódott az erőszakhullám 2010-ben. Az áprilisban tartott országos választások a nemzetközi közösség információi szerint nem zajlottak tisztességesen és szabadon, a megfigyelők számos problémát tettek szóvá a folyamat során. Darfurban a kormányerők, kormánypárti milíciák, lázadó csoportok, valamint etnikai csoportok továbbra is számos civilt öltek vagy sebesítettek meg, illetve üldöztek el otthonukból. Az ENSZ adatai szerint az erőszakhullám az év során 2321 áldozatot követelt; 2009-ben ez a szám lényegesen alacsonyabb, 875 volt. A kormány továbbra is bevetett bombázókat a harcok során. Továbbra is problémát jelentett a nemi alapon elkövetett erőszak, a gyerekkatonák toborzása, valamint az, hogy a kormány szisztematikusan akadályozta a humanitárius szervezetek, valamint az ENSZ és az Afrikai Unió közös darfuri missziójának munkáját. A kormány számos embert zaklatott, vett őrizetbe és vert meg az ország északi részén. Dél-Szudánban az etnikai konfliktusok és az Úr Ellenállási Hadseregének akciói nyomán továbbra is sokan haltak meg vagy kényszerültek arra, hogy elhagyják otthonukat. Az ENSZ becslései szerint az év során a déli országgrészben zajló erőszakos

cselekmények 986 halálos áldozatot követeltek, és 223 708 embernek kellett elhagynia otthonát. A Dél-Szudán elszakadásáról tartott 2011-es népszavazásra novemberben és decemberben is folytatódott a regisztráció. Nem történt előrelépés azzal a külön népszavazással kapcsolatban, melynek tárgya az lett volna, hogy az Abyei határvidék Dél- vagy Észak-Szudánhoz tartozzon; ennek kapcsán kisebb összecsapásokra került sor, és nőtt a feszültség a térségben.

Zimbabweban a biztonsági erők, a rendőrség és a kormány Zimbabwei Afrikai Nemzeti Unió Hazafias Front (ZANU-HF) által befolyásolt elemei továbbra is követték el súlyos jogsértéseket, például számos esetben kínoztak meg következmények nélkül kormányellenes politikai aktivistákat, diákvezetőket és civil aktivistákat. A ZANU-HF irányította és manipulálta az ország politikáját; számos embert állítottak bíróság elé koholt vádak alapján, továbbá sok személyt vettek őrizetbe önkényesen vagy félemlítettek meg, és a korrupció is jellemző volt. Ezekkel az eszközökkel gyakorlatilag lehetetlenné tették a polgárok számára, hogy leváltsák a kormányt. Bár 2010 első felében kevesebb incidensre került sor, a 2011-re várt választások kapcsán a jelentési időszak vége felé gyakoribbá vált a civil szervezetek és aktivisták ellen irányuló zaklatás és megfélemlítés. A kormány folytatta az elnyomó törvények alkalmazását annak érdekében, hogy erőteljesen korlátozza többek között a szólás- és sajtószabadságot, valamint a gyülekezéshez, egyesüléshez és a szabad mozgáshoz való jogot. A hadsereg és a kormány más egységei folytatták emberi jogokat sértő tevékenységüket a marange-i gyémántbányák környékén.

KELET-ÁZSIA ÉS A CSENDES-ÓCEÁNI TÉRSÉG

A **burmai** kormány szabadon bocsátotta Aung San Suu Kyit, de az év végén az országban még mindig több mint 2100 politikai foglyot tartottak fogva. Sok civil aktivistát tartottak őrizetben vádemelés nélkül, és a rezsim által pénzelt szervezetek gyakran sértették meg az emberi jogokat, többek között demokráciapárti aktivistákat zaklattak vagy bántalmazták. A kormány szisztematikusan megsértette a magánélethez való jogot, és korlátozta a szabad véleménynyilvánítás jogát, a sajtó szabadságát, valamint a gyülekezés, az egyesülés, a vallásgyakorlás és a mozgás szabadságát. A kormány nem tette lehetővé a helyi emberi jogi szervezetek számára a független működést, és a nemzetközi civil szervezetek tevékenységét is megnehezítette. A 2010 őszi megtartott választások nem zajlottak tisztességesen és szabadon. A kormány továbbra is szorosan ellenőrizte a buddhista vezetők tevékenységét. A burmai katonai erők továbbra is rendszeresen és brutálisan megsértették az etnikai kisebbségek által lakott régiókban a civilek emberi jogait. A katonák nőket erőszakoltak meg, sok embert megkínáltak vagy kitelepítettek, másokat pedig kényszermunkára vittek el. Továbbra is jellemző volt a nők és a vallási kisebbségek elleni erőszak és diszkrimináció, valamint a gyerekkatonák toborzása és az emberkereskedelem, amelynek főként nők és fiatal lányok estek áldozatul. A dolgozók jogait erősen korlátozták, és a kényszermunka alkalmazása is jellemző volt, amely gyerekeket is érintett.

Kambodzsában a biztonsági erők tagjai önkényes gyilkosságokat követtek el büntetlenül. Emberi jogi megfigyelők beszámolója szerint az önkényes letartóztatás és az elhúzó előzetes fogva tartás is gyakori volt, ami az igazságszolgáltatási rendszer gyengeségét jelzi; emellett az emberek nem élhettek a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogukkal. Továbbra is korlátozták a gyülekezés, a szólás és a sajtó szabadságát, és nőtt az ellenzéki aktivisták ellen rágalmazás és hamis információk terjesztésének vádjával indított eljárások száma. A civil társadalom komoly aggodalmának adott hangot azzal kapcsolatban, hogy a szövetségekkel és civil szervezetekkel kapcsolatos, elfogadásra váró törvényjavaslat jelentősen korlátozza a civil szervezetek működését. A decemberben nyilvánosságra hozott törvénytervezet egyebek mellett indokolatlan jelentési kötelezettségeket róna a civil szervezetekre, a szövetségek számára a bejegyzett státusz feltételeként minimum 21 tagot határozna meg (ezt később 11 tagra módosították, ami még mindig problémát jelent), megnehezítené a nemzetközi civil szervezetek bejegyzését, megkövetelné a nemzetközi civil szervezetektől, hogy működjenek együtt a kormánnyal, és törvényen kívül helyezné a nem bejegyzett civil szervezeteket. Továbbra is jellemző volt a munkaadók szakszervezet-ellenes tevékenysége, a munkavállalói jogok gyenge érvényesítése, és a gyermekmunkaerő alkalmazása az informális szektorban.

Kínában folytatódott a főbb emberi jogokkal kapcsolatos negatív tendencia. A kormány 2010-ben a korábbinál is nagyobb mértékben korlátozta az ügyvédek, aktivisták, bloggerek és újságírók tevékenységét; fokozottan ellenőrizte a civil társadalom megmozdulásait; és a korábbinál is nagyobb erőfeszítéseket tett a sajtószabadság, a média, az internet és az internetelérés korlátozása érdekében. A hatóságok az eddiginél is szigorúbb jogsértő eszközöket alkalmaztak, ezek közé tartozott az emberrablás, a szigorú háziőrizet, valamint az önkényes őrizetbe vétel és a megfigyelés, melyek célja a független hangok elnémítása, valamint az aktivisták és családtagjaik megbüntetése volt. Chen Guangcheng jogvédő aktivista feleségével és gyermekével együtt más szabadon engedett politikai foglyokkal együtt továbbra is házi őrizetben volt. A kormány számára érzékeny ügyfeleket védő vagy érzékeny ügyekben közreműködő ügyvédeket gyakran eltöltötték szakmájuk gyakorlásától, megverték őket, vagy egyszerűen eltűntek. Számos bloggert és rendszergazdát őrizetbe vettek „az állam hatalmának aláásása” miatt, mivel reagáltak egy posztra, vagy olyan weboldalt üzemeltettek, amelyre mások posztoltak vagy kommenteltek. A kormány folytatta az etnikai kisebbségek súlyos kulturális és vallási elnyomását a xinjiang-i Ujgur Autonóm Régióban és a tibeti területeken.

Észak-Koreában továbbra is elszomorító az emberi jogi helyzet. Az év során a kormány továbbra is szigorúan ellenőrizte az országba be-, illetve onnan kiáramló információt. A kormány megtagadta az állampolgároktól a számukra törvény által biztosított jogok gyakorlását, önkényesen őrizetbe vettek és fogva tartottak emberek, némelyeket politikai bűnök elkövetésének vádjával. Emberi jogi aktivisták és civil szervezetek beszámolóí szerint az ország börtöneiben és fogva tartó létesítményeiben jellemző volt az emberi jogok szisztematikus és súlyos megsértése. A kormány továbbra is erősen korlátozta a szólás- és a sajtószabadságot, valamint a gyülekezés, az egyesülés, a vallás és a mozgás szabadságát, és a munkavállalói jogokat. Az országban nem működött az emberi jogok tiszteletben tartását ellenőrző független, helyi szervezet, és a kormány nem engedett be az országba nemzetközi szervezeteket sem, ezáltal megakadályozva az országban uralkodó állapotok tényleges felmérését és a beszámoló hitelességének ellenőrzését.

A **vietnami** kormány továbbra is igyekezett elhallgattatni a kormányellenes aktivistákat, szigorította a sajtó ellenőrzését, és korlátozta a véleménynyilvánítás, a gyülekezés, a mozgás és az egyesülés szabadságát. Embereket vettek őrizetbe önkényesen politikai tevékenységük miatt, és megtagadták tőlük a tisztességes eljárás jogát. A kormány 2008-, 2009 és 2010 folyamán legalább 25 politikai aktivistát tartóztatott le és 14 kormányellenes nézeteket valló személyt ítél el, továbbá elutasította 10 kormányellenes nézeteket valló személy fellebbezését, akiket még 2009 végén ítéltek el. Az igazságszolgáltatás működését alapvetően meghatározta az erős politikai befolyás és a korrupció, valamint a hatékonyság hiánya. A vallásszabadságot továbbra is következtelenül értelmezte és védte a kormány, főleg a tartományok és a falvak szintjén. A kormány fokozta az internet ellenőrzését azáltal, hogy támadást szervezett kritikus weboldalak ellen, és megfigyelte a kormányt bíráló bloggerek bejegyzéseit. A kormány korlátozta a dolgozók ahhoz fűződő jogait, hogy független szakszervezeteket alakítsanak, illetve azokhoz csatlakozzanak.

EURÓPA

Fehéroroszországban a hatóságok önkényesen őrizetbe vettek, fogva tartottak és bebörtönöztek demokráciapárti aktivistákat, újságírókat és civil aktivistákat. A 2010 decemberében tisztességtelenül lebonyolított elnökválasztást követően a hatóságok keményen felléptek a demonstrálók ellen: közel 700 személyt letartóztattak, és számos független újságíró, civil szervezetnél dolgozó aktivista és ellenzéki politikus lakásában vagy irodájában házkutatást tartottak. A vádak alapján több mint 40 személyt – köztük elnökjelölteket is – akár 15 évre bebörtönözhetnek. A fehérorosz hatóságok által őrizetbe vett és elítélt személyek jelentős része politikai fogoly. Az igazságszolgáltatás nem volt független, és áthatotta a korrupció, a hatékonyság hiánya és a politikai befolyás; az ítéleteket gyakran már az eljárás előtt eldöntötték, és sok tárgyalást zárt ajtók mögött tartottak. Továbbra is problémát jelentett a kormányhivatalokat átható korrupció.

Oroszországban a kormány megsértette a véleménynyilvánítás, a gyülekezés és az egyesülés szabadságát, tiltakozó demonstrálókat vett őrizetbe, és továbbra is nyomást gyakorolt bizonyos civil szervezetekre, a független médiára, egyes vallási kisebbségekre, független szakszervezetekre és a politikai ellenzékre. Továbbra is előfordultak újságírók és aktivisták elleni elkövetett támadások és gyilkosságok. A beszámolók szerint a rendfenntartó erők indokolatlanul gyakran alkalmaztak erőszakot, a hadseregben újoncok haltak meg különböző beavatási rítusok következtében, a börtönökben pedig spártai körülmények uralkodtak. Továbbra is problémát jelentett a jogrend és a tisztességes eljárásból való jogok megsértése, valamint a kiterjedt hivatali korrupció. Továbbra is súlyos problémát jelentettek az idegengyűlöletből fakadó, valamint faji vagy etnikai alapon elkövetett támadások és a gyűlölet-bűncselekmények. Az észak-kaukázusi területeken a kormány és a felkelők, iszlamista milicisták és bűnözői csoportok közötti konfliktusban számos civil veszítette életét, másokat megkínóztak, megverték vagy elraboltak. Ezeket a gyakorlatokat mindegyik fél alkalmazta.

Ukrajnában a szabadon és tisztességesen lezajló választások ellenére 2010-ben összességében negatív trend érvényesült; ezen belül említést érdemelnek a problémás helyhatósági választások, a média megfélemlítése, valamint ellenzéki politikusok és aktivisták bíróság elé állítása koholt vádak alapján. Nemzetközi és ukrán megfigyelők szerint az októberi helyhatósági választások nem zajlottak olyan tisztességesen, mint az elnökválasztás; a problémák között megemlítik hamis ellenzéki jelöltlisták regisztrálását, megfigyelők és jelöltek megfélemlítését, és olyan is előfordult, hogy egy-egy jelölt nevét eltüntették a szavazócédulákról. Ezek a gyakorlatok komoly aggályokat vetnek fel a kormány készülődő választási reformjával kapcsolatban. Arról is érkeztek beszámolók, hogy a hatóságok számos esetben megpróbálták befolyásolni a médiában megjelenő tartalmakat, és újságírókat félemlítették meg. Bár a kormány 2009-ben tett lépéseket a korrupció felszámolása érdekében, a nemzetközi közösség aggályát fejezte ki amiatt, hogy az új kormány 2010-ben eljárást indított az előző kormány 30 tagja ellen korrupció vádjával. A politikai indíttatású eljárások során több személyt őrizetbe vettek és vádat emeltek ellenük.

KÖZEL-KELET

Bahreinben az októberi választásokat megelőző hetekben rendkívüli feszült politikai helyzet alakult ki. A kormány több mint 200 síita férfit tartóztatott le utcai erőszakra való felbujtás vagy abban való részvétel vádjával. A letartóztatottak között volt a Haq és a Wafa' néhány vezetője is. Ez a két csoport elutasítja a monarchiát, és a választások bojkottjára szólította fel híveit. A kormány a 2006. évi terroristaellenes törvényre hivatkozva 23 ember ellen emelt vádat „terrorista hálózatban” való közreműködés miatt. A választások idején a kormány letiltotta a két legnagyobb ellenzéki párt weboldalát és hírlapját. A kormány nem tette lehetővé nemzetközi megfigyelők számára a választások ellenőrzését. A kormány továbbra is korlátozta a gyülekezési és az egyesülési szabadságot. Az év során a biztonsági erők számos esetben léptek fel demonstrálókat ellen, valamint korlátozták és ellenőrizték a politikai rendezvényeket. A civil szervezetek és civil társadalmi csoportok kötelesek voltak regisztrálni magukat a hatóságoknál, és le kellett adniuk tagjaik névsorát is. Szeptemberben a Szociális Fejlesztési Minisztérium kibocsátott egy rendeletet, amelyben elrendelte egy helyi emberi jogi szervezet, a Bahreini Emberi Jogi Társaság igazgatótanácsának feloszlását, és a társaság élére ideiglenesen egy minisztériumi tisztviselőt nevezett ki, ezzel gyakorlatilag ellehetetlenítve a szervezet működését.

Különböző forrásokból származó beszámolók szerint az **iráni** kormány az év során körülbelül 312 személyt végeztetett ki. A tárgyalások gyakran titokban zajlottak, és a vádlottak az eljárások során nem élhettek a tisztességes eljárásból való jogukkal. Számos esetben ítélték halálra kormányellenes nézeteket valló személyeket különböző bűncselekmények, például kábítószer-csempészés koholt vádjával. A hatóságok számos embert börtönöztek be politikai nézeteik miatt, és továbbra is keményen bántak a nők, etnikai kisebbségek, diákok és vallási kisebbségek jogaiért küzdő aktivistákkal. Az igazságszolgáltatás jellemzően nem működött függetlenül, és ritka volt a tisztességes és nyilvános tárgyalás. A kormány szigorúan korlátozta a magánélethez való jogot és az állampolgári jogokat, ideértve a szólás- és sajtószabadságot, a gyülekezés, egyesülés és mozgás szabadságát, valamint a szabad vallásgyakorlás jogát. Helyi „polgárőrök” továbbra is támadtak meg fiatalokat, ha úgy ítélték meg, hogy azok nem az iszlámhoz méltó módon viselkednek vagy öltöznek. Gyakran rontottak be otthonokba,

zaklattak házasságon kívüli kapcsolatban élő párokat, és zavartak meg koncerteket. Továbbra is jellemző volt a nők, gyerekek, etnikai és vallási kisebbségek, valamint LGBT személyek elleni erőszak és társadalmi diszkrimináció.

Irakban a március 7-ére kiírt parlamenti választások mind a 18 tartományban tisztességesen és törvényes keretek között zajlottak, ami fontos előrelépést jelez az emberi jogok tiszteletben tartásának terén. Ugyanakkor a szélsőséges csoportok tevékenysége, valamint a kormány gyengesége a jogrend fenntartása terén azt eredményezte, hogy az országban továbbra is jellemző volt az emberi jogok gyakori és súlyos megsértése. Beszámolók szerint a kormány vagy annak ügynökei számos esetben vettek őrizetbe önkényesen vagy öltek meg bármiféle eljárás nélkül civileket, továbbá a biztonsági erők tagjai a műveletek során büntetlenül követték el kínzásokat. Az Al-Kaida és más szélsőséges csoportok továbbra is intéztek támadásokat az Iraki Biztonság Erők (IBE), kormányzati tisztviselők és civilek ellen. A támadások célpontja gyakran volt egy-egy városi terület, keresztény templom, síita piac vagy mecset. A május 10-én lebonyolított, összehangolt robbantás- és fegyveres támadássorozat 119 halálos áldozatot követelt. A támadásokban a biztonsági és a rendfenntartó erők több tagja is meghalt. Augusztus 17-én Bagdadban a hadsereg egyik toborzóirodája előtt összegyűlt tömegben felrobbantotta magát egy öngyilkos merénylő. Az akció 61 halálos áldozatot követelt. Az év során a belügyminisztérium 962 munkatársa halt meg és további 1347 megsebesült. Különösen gyakran irányultak támadások rendőrök ellen.

Líbiában Kadhafi ezredes és legközelebbi bizalmasai határozták meg a kormány minden döntését. A legjellemzőbb jogsértések között meg kell említenünk a kínzást, az önkényes őrizetbe vételt, a hatóságok által büntetlenül elkövetett erőszakos cselekedeteket, és a börtönökben uralkodó körülményeket. Sokan voltak továbbra is őrizetben vagy börtönben (pontos számuk nem ismert) azért, mert békés politikai tevékenységben vettek részt, vagy illegális politikai szervezethez tartoztak. A kormány szigorúan korlátozta a média szabadságát és a szabad véleménynyilvánítás jogát, telefonbeszélgetéseket hallgatott le és megfigyelte egyes személyek internetes aktivitását, például a külföldön élő személyekkel e-mailben folytatott kommunikációt. A politikai aktivistákat és külföldi szervezetek munkatársait követték és megfigyelték. A kormány gyakorlatilag teljes mértékben ellenőrizte a tulajdonában lévő nyomtatott és a sugárzott sajtót; az újságokban és a tévécsatornák által sugárzott műsorokban nem hangozhatott el olyan vélemény, amely nem volt összhangban a hivatalos irányelvekkel. A Belbiztonsági Szervezet rendszeresen zaklatott újságírókat, a büntető törvénykönyv széles körben értelmezhető rendelkezései pedig gyakran szolgáltak alapul becsületsértés miatt emelt vádakhoz. A kormány szigorúan korlátozta a gyülekezési szabadságot, a nyilvános rendezvényeket előzetesen jóvá kellett hagyatni a hatóságokkal. A kormány korlátozta az egyesülési jogot, és jellemzően csak a kormánnyal együttműködő intézmények működését tette lehetővé; az országban nem működött civil szervezet. 2011 első hónapjaiban Líbia-szerte tiltakozó tömegek vonultak az utcára. Mivel a megmozdulások kívül esnek a jelentési időszakon, a 2010-es jelentés nem tartalmaz információt a demonstrációkkal kapcsolatban.

Szíriában a biztonsági erők törvénytörő gyilkosságokat követték el, politikai és emberi jogi aktivistákat vettek őrizetbe, és büntetlenül kínoztak meg elítélteket és fogvatartottakat. A kormány az emberi jogi mozgalom és a civil közösségek néhány vezetőjét is őrizetbe vette; összesen körülbelül 2500–3000 politikai fogoly raboskodott az országban. Továbbra is súlyos problémát jelentettek a hosszú ideig tartó előzetes letartóztatások, melyek során a fogvatartott nem tarthatta a kapcsolatot a külvilággal. A bíróságok rendszeresen használták fel bizonyítékként erőszakkal kikényszerített vallomásokat. A vádlottak kínzással kapcsolatos panaszait szinte soha nem vizsgálták ki. A kormány szigorúan korlátozta a véleménynyilvánítást, a gyülekezést, az egyesülést, a vallást és a mozgás egyetemes szabadságát.

DÉL- ÉS KÖZÉP-ÁZSIA

Az egyre bonyolultabb afganisztáni helyzet számos súlyos emberi jogi jogsértést eredményezett. A civil társadalom számára továbbra is sok szenvedést okoztak a fegyveres konfliktusok. Az összecsapások civil áldozatainak száma 15%-kal emelkedett a 2009-es adatokhoz képest. A kormány és a kormánypárti nemzetközi erők is felelősek voltak civilek haláláért: az általuk okozott haláleset a civil áldozatok számának

16%-át tették ki. A Human Rights Watch jelentése szerint a polgári áldozatok halálának vagy sebesülésének kivizsgálására indított eljárások gyakran nem voltak áttekinthetők, nem indultak el időben, és a fegyveres erők érintett tagjait nem vonták felelősségre. A Talibán és a felkelők által intézett támadások – ideértve a politikai célú gyilkosságokat is – gyakoribbá és intenzívebbé váltak. Szeptember 18-án, a parlamenti választások napján legalább 30 ember halt meg; eközben a Talibán vállalta a felelősséget azokért az akciókért, melyek során három jelöltet öltek meg a július és augusztus közötti kampányidőszakban. Augusztusban Heratban elrabolták és megölték Fauwzia Gilani kampányának öt aktivistáját. A választás lebonyolításában részt vevő tisztviselők ellen is intéztek támadásokat. A választások során a megfigyelők számos szabálytalanságot és csalást állapítottak meg: különleges ítélszéklet állítottak fel a választás eredményeinek és a benyújtott panaszok kivizsgálására; alacsony volt a részvételi arány; és nem tették kellőképpen lehetővé a nők részvételét. A kormány minden szintjén jellemző volt a korrupció és a hatalommal való visszaélés, és a kormány gyakran elmulasztotta megfelelően kivizsgálni a helyi biztonsági erők által elkövetett jogsértéseket. Továbbra is problémát jelentett az önkényes letartóztatás és fogva tartás, az igazságszolgáltatás pedig nem működött függetlenül. A kormány szigorúan korlátozta a vallás szabadságát, ideértve annak lehetőségét is, hogy valaki más vallásra térjen át. A nők emberi jogait továbbra is szisztematikusan megsértették: gyakoriak voltak a nők ellen elkövetett erőszakos cselekedetek, a felkelők lányiskolákat támadtak meg, a nők csak korlátozott mértékben élhettek az igazságszolgáltatás által biztosított lehetőségekkel és számos joggal.

Pakisztánban különböző médiaorgánumok és civil szervezetek beszámolóit szerint a biztonsági erők több esetben önkényesen gyilkoltak meg vagy tartottak fogva civileket. Az év során az előző évihez képest közel kétszeresére nőtt a fogvatartottak ellen irányuló kínzásról és nemi erőszakra érkező bejelentések száma. A Társaság az Emberi Jogokért és a Bebörtönzöttek Megsegítéséért nevű szervezet jelentése szerint 72 polgári személy halt meg rendőri beavatkozás nyomán, és 168-an haltak meg a börtönökben – ezek az adatok is magasabbak az előző éviéknél. A katonai akciók és a terrorista bombamerényletek nyomán a Szövetségi Ellenőrzés Alatt Álló Törzsi Területeken továbbra is számos polgári személy sérült meg vagy vesztette életét. A jelentés szerint a terroristák és szélsőségesek támadásaiban, valamint a terroristák és szélsőségesek ellen irányuló műveletek során 7400 ember vesztette életét. Az áldozatok közül 1800 civil, több mint 450 a biztonsági erők tagja, és több mint 5100 terrorista vagy felkelő volt. Karacsiból és Balohisztánból számos jelentés érkezett politikai indíttatású gyilkosságokról. A *Dawn* egyik jelentése szerint Karacsiban a politikai erőszak nyomán 1981 ember vesztette életét, közülük 748 esetben merénylet történt. A Human Rights Watch szerint 2010-ben nőtt a baloh vezetők, aktivisták és polgárok ellen elkövetett célzott merényletek és emberrablások száma. Továbbra is jellemző volt a vallásgyakorlás szabadságának korlátozása és a vallási kisebbségek ellen irányuló erőszak és diszkrimináció. Néhány embert az iszlám káromlásáért életfogytiglani börtönbüntetésre vagy halálra ítélték. Közéjük tartozott Aasia Bibi, egy keresztény asszony, akit novemberben ítélték halálra. Ő az első nő, aki az iszlám gyalázásáért ilyen súlyos büntetést kapott.

Üzbegisztánban továbbra is jellemző volt, hogy polgári személyeket politikai alapon börtönbüntetésre ítélték. Egy politikai foglyot, Farhad Muktarov emberi jogi aktivistát szabadon bocsátottak az év során, de továbbra is 13–25 politikai fogoly raboskodik az országban; családtagjaik beszámolóit szerint sokukat megkínozták. Emberi jogi aktivisták, családtagjaik, valamint különböző vallási csoportok tagjai arról számoltak be, hogy a rendőrség vagy a biztonsági erők zaklatták vagy őrizetbe vették őket. A kormány szigorúan korlátozta a véleménynyilvánítás szabadságát, és az év során nőtt az újságírók ellen irányuló zaklatások száma. A rendőrség és a biztonsági erők számos újságírót és riportert őrizetbe vettek, megfélemlítettek vagy bántalmaztak, és a kormány bürokratikus eszközökkel is korlátozta tevékenységüket. A büntető és a közigazgatási törvénykönyv nagy összegű bírságokat határozott meg rágalmazás és becsületsértés esetén – a kormány gyakran állított bíróság elé ilyen vádakkal újságírókat és más személyeket, akik bíralták az elnököt vagy a kormányt. Szigorúan korlátozták az egyesülés szabadságát. A kormány szigorúan ellenőrizte a civil szervezetek tevékenységét, és jogi eszközökkel korlátozta az iszlamista és vallási kisebbségi csoportok működését azáltal, hogy meghatározta, milyen típusú csoportok alakíthatók és jegyezhetők be. A gyapotbetakarítás időszakában számos felnőttet és gyermeket kényszerítettek munkára.

A NYUGATI FÉLTEKE

A jelentési időszakban **Kuba** kormánya több mint 40 politikai foglyot bocsátott szabadon – köztük több ismert emberi jogi aktivistát, akiket még 2003-ban tartóztattak le –, bár legtöbbjük a szabadon bocsátás fejében kénytelen volt elhagyni az országot. A kubai börtönökben még több tucat politikai fogoly raboskodik. A kormány szisztematikusan elnyomta többek között a szólásszabadság jogát, és a polgárok nem élhettek a gyülekezés, az egyesülés, a mozgás és a vallás szabadságával sem. Emberi jogi csoportok jelezték, hogy megnőtt a rövid időtartamú fogva tartások száma, melyek célja a civil társadalom működésének megzavarása és az aktivisták zaklatása. A kormány emellett továbbra is szervezett nyilvános tiltakozó megmozdulásokat azzal a céllal, hogy zaklasson aktivistákat és családtagjaikat, különösen a Damas de Blanco („Hölgyek fehérben”) szervezet tagjait. Bár a kormány információi szerint a megmozdulások spontán szerveződtek, a résztvevők gyakran kormányzati járművekkel érkeztek a helyszínre, vagy a helyi kommunista párt vezetői toborozták őket a munkahelyeken vagy az iskolákban. Szélsőséges esetekben a kormány által toborzott tömeg meg is támadott polgári személyeket, vagy megromgálta otthonukat vagy tulajdonukat. A biztonsági erők tagjai büntetlenül megfigyeltek, zaklattak és néha bántalmaztak emberi jogi aktivistákat, a demokrácia ügyének képviselőit, kormányellenes nézeteket valló személyeket, független újságírókat, fogvatartottakat és elítélteket. A kormány nem ismerte el a független sajtót, és több független újságíró számára megtiltotta, hogy elhagyják az országot, másokat pedig őrizetbe vett, zaklatott, lefoglalta felszerelésüket vagy börtönnel fenyegette meg őket. A nem engedélyezett, több mint három személy részvételével zajló összejövetelek akár háromhavi szabadságvesztéssel és pénzbírsággal büntethetők, bár ilyen esetekben többnyire egyszerűen feloszlatták az összejövetelet, és nem emeltek vádat.

Nikaraguában az év során tovább romlott az emberi jogok és a demokratikus intézmények helyzete. A tiltakozó ellenzéki párt tagjaitól megtagadták a gyülekezés szabadságát. A karibi partvidéken 2010 márciusában tartott regionális választásokon a jelentések szerint számos szabálytalanság történt, a helyi civil szervezetek számára pedig megtiltották, hogy ellenőrizzék a választások tisztaságát. Szintén jellemző volt az igazságszolgáltatás és más hivatalok politikai befolyásolása, a sajtószabadság korlátozása, valamint civil szervezetek és újságírók zaklatása. A rendőrség nem nyújtott védelmet a kormányellenes demonstrálóknak számára, és hagyta, hogy a kormánypárti csoportok erőszakos cselekedeteket kövessenek el ellenük. A kormány továbbra is bírálta azokat a vallási vezetőket, akik aggódalmuknak adtak hangot a kormány által alkalmazott gyakorlatokkal kapcsolatban, amelyek szerintük korlátozzák a polgárok jogait és szabadságát. Kormányzati tisztviselők nyilvánosan bírálták a katolikus egyház képviselőit, amiért azok a választás eredményeinek manipulálásáról jelentettek meg nyilatkozatokat.

Venezuelában a kormány az igazságszolgáltatás rendszerén keresztül félemlített meg olyan polgári személyeket és szervezeteket – köztük békés demonstrálókat, újságírókat, bírákat, ellenzéki politikusokat, civil aktivistákat, szakszervezeti és üzleti vezetőket, valamint egyszerű állampolgárokat –, akik bírálták a kormány politikáját vagy intézkedéseit. Kormányzati tisztviselők korlátozták a véleménynyilvánítás szabadságát, zaklattak magántulajdonban lévő tévécsatornákat, valamint magántulajdonuk lefoglalása, célzott jogszabályok, illetve bűnügyi eljárások és vádemelés révén megfenyegettek különböző sajtóorgánumokat és újságírókat. Decemberben az országgyűlés elfogadott egy antidemokratikus törvénycsomagot, melynek egyik eleme a törvényhozói hatalmat a végrehajtó szervek hatáskörébe rendeli, mégpedig a leköszönő országgyűlés hivatali idején túlnyúlóan, ezzel megsértve az Amerikai Demokratikus Karta értékeit. A csomag más elemei az eddigénél is szigorúbban korlátozzák az internet használatát, valamint a független média, a politikai pártok és a civil szervezetek tevékenységét.